

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

БІБЛІОТЕЧНІ І ІНФОРМАЦІЙНІ ПОСЛУГИ

Плани семінарських занять
та завдання для самостійної роботи для студентів спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

ЛЬВІВ – 2025

УДК 027.6 : 004.738 :025

УКЛАДАЧІ:	Новосад В.Я.,	асистент кафедри права та інформаційної діяльності
	Саламаха І.П.,	доцент кафедри права та інформаційної діяльності, кандидат історичних наук
	Шептицька Л. Б.,	завідувач кафедри права та інформаційної діяльності, доцент, кандидат історичних наук
РЕЦЕНЗЕНТ:	Мирович Н.А.	директор Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України
	Сташко Л.С.	зав.відділу обслуговування і зберігання фондів Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України

Затверджено на засіданні кафедри права та інформаційної діяльності
Протокол № 10 від 17 червня 2025 р.

Схвалено методичною радою Навчально-наукового інституту суспільних наук, адміністрування та права НЛТУ України
Протокол № 5 від 24 червня 2025 р.

Н74 Бібліотечні і інформаційні послуги : плани семінарських занять та завдання для самостійної роботи для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / уклад. В. Я. Новосад, І. П. Саламаха, Л. Б. Шептицька. – Львів : НЛТУ України, 2025. – 43 с.

Методичні рекомендації містять плани семінарських занять та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Бібліотечні та інформаційні послуги».

Для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» за ОПП «Інформаційна діяльність».

© Новосад В.Я., Саламаха І.П., Шептицька Л.Б.
© НЛТУ України, 2025

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
ВСТУП	4
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	5
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
ТЕМИ ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Теоретико-методологічні основи бібліотечних та інформаційних послуг

ТЕМА 1.

Бібліотечні та інформаційні послуги: сутність, еволюція, класифікація 10

ТЕМА 2.

Традиційні бібліотечні послуги (абонемент, читальні зали, довідково-бібліографічне обслуговування) 14

ТЕМА 3.

Інформаційні потреби користувачів та методи їх вивчення 17

ТЕМА 4.

Електронні каталоги, бази даних та цифрові бібліотеки 20

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Сучасні бібліотечно-інформаційні сервіси та інновації

ТЕМА 5.

Віртуальні послуги бібліотек: дистанційний доступ, електронна доставка документів, онлайн-консультації 23

ТЕМА 6.

Соціокультурні та освітні послуги бібліотек 25

ТЕМА 7.

Маркетинг та оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг 29

ТЕМА 8.

Тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у XXI ст. Зарубіжний досвід 32

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ ..... 36 || МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ..... | 37 |
| РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ .... | 39 |

ВСТУП

Методичні рекомендації підготовлено для студентів, які опановують дисципліну «Бібліотечні та інформаційні послуги», та спрямовані на формування професійних компетентностей у сфері організації бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. Курс охоплює традиційні, сучасні та віртуальні послуги бібліотек, соціокультурні та освітні програми, а також питання маркетингу й оцінювання якості сервісів, тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційних послуг у XXI столітті та міжнародного досвіду.

Метою методичних рекомендацій є забезпечення системного опанування теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для ефективної роботи бібліотекаря в умовах цифровізації та глобалізації інформаційного середовища. Матеріали дозволяють студентам:

- засвоїти основні поняття, функції та класифікацію бібліотечних і інформаційних послуг;
- проаналізувати історичну еволюцію та сучасні форми обслуговування користувачів;
- оцінювати ефективність традиційних і цифрових сервісів;
- опанувати методи дистанційного доступу, електронної доставки документів та онлайн-консультацій;
- розвивати компетентності у проведенні соціокультурних та освітніх заходів;
- застосовувати принципи маркетингу та інструменти оцінювання якості послуг;
- досліджувати світовий досвід бібліотечних інновацій та адаптувати його до національної практики.

Семінарські заняття є важливою складовою освітнього процесу з дисципліни «Бібліотечні та інформаційні послуги» та спрямовані на поглиблення знань і формування практичних компетентностей здобувачів вищої освіти у сфері бібліотечно-інформаційної діяльності. Вони забезпечують активізацію пізнавальної діяльності студентів і розвиток навичок професійного аналізу.

Методичні вказівки містять плани семінарських занять, рекомендації для самостійної роботи, завдання для реферативних і презентаційних робіт, а також перелік рекомендованих джерел.

Метою семінарських занять є:

- поглиблення та систематизація теоретичних знань;
- формування практичних умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності;
- розвиток аналітичного мислення та вмінь пояснювати явища, що вивчаються.

Ефективність виконання семінарського заняття з навчальної дисципліни «Бібліотечні і інформаційні послуги» залежить від своєчасного вивчення лекційного матеріалу.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Рекомендації для успішної підготовки та виконання завдань

- **Плануйте час** — розподіляйте підготовку до семінару на кілька днів, щоб уникнути поспіху напередодні.
- **Працюйте з різними джерелами** — крім рекомендованої літератури, використовуйте наукові статті, електронні ресурси та професійні бази даних.
- **Ведіть нотатки** — короткі записи допоможуть швидше орієнтуватися під час виступу.
- **Тренуйте виступ** — кількаразове проговорювання основних тез підвищує впевненість і зменшує хвилювання.
- **Формулюйте власну позицію** — уникайте переказу матеріалу без аналізу, додавайте приклади з практики чи актуальних подій.
- **Дотримуйтеся академічної доброчесності** — усі цитати та запозичення мають бути оформлені відповідно до стандартів.
- **Будьте активними під час обговорення** — навіть якщо не виступаєте з доповіддю, задавайте запитання, коментуйте та уточнюйте.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Семінарські заняття є важливою складовою освітнього процесу, спрямованою на поглиблення теоретичних знань, розвиток умінь аргументовано висловлювати власну позицію та застосовувати набуті компетентності у професійній діяльності. Вони забезпечують активне залучення студентів до обговорення навчального матеріалу, формують навички критичного мислення, самоорганізації та дотримання академічної доброчесності.

Семінарське заняття належить до форм аудиторної навчальної роботи, під час якої викладач організовує обговорення визначених тем. Кількість годин і перелік тем семінарів визначаються навчальним планом та робочою програмою дисципліни. У межах підготовки студент опрацьовує рекомендовані джерела, готує тези виступу, доповідь або презентацію, що висвітлюють основні питання теми.

Алгоритм підготовки до семінарського заняття:

1. Ознайомитися з темою, визначити дидактичні цілі та проблемні питання.
2. Опрацювати рекомендовані навчальні, наукові й методичні джерела, ведучи конспект.
3. Сформулювати власну думку з кожного питання та обґрунтувати її.
4. Занотувати запитання, що виникли, та за потреби звернутися по консультацію до викладача.
5. Скласти план-конспект семінару, продумавши етапи заняття, питання для розгляду, методи та засоби навчання.

6. У разі виникнення труднощів студент звертається до викладача за консультацією.

Під час заняття оцінюється рівень підготовки, змістовність викладу, аргументованість позиції, активність у дискусії та вміння відстоювати власну думку. Результати роботи на семінарі фіксуються у відповідному журналі та враховуються під час формування підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Кожне семінарське заняття проводиться за чітким регламентом, що передбачає визначений час на обговорення, виступи та дискусії. Активна участь студентів оцінюється відповідно до встановлених критеріїв. У сучасній системі вищої освіти семінари використовуються для закріплення знань, отриманих на лекціях, практичних заняттях і в процесі самостійної роботи з літературою, а також для формування навичок узагальнення, логічного викладу та практичного застосування теоретичних знань.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною складовою навчального процесу та спрямована на поглиблення, узагальнення й систематизацію знань, отриманих під час лекційних і семінарських занять. Вона передбачає активну участь студента у навчальній діяльності, розвиток навичок самоорганізації, уміння здійснювати цілеспрямований пошук та критичний аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення.

Правильна організація самостійної роботи забезпечує індивідуалізацію навчального процесу, підвищує його ефективність і сприяє глибшому опануванню матеріалу. Її зміст охоплює опрацювання основної та додаткової літератури, підготовку доповідей, тез, повідомлень, рефератів, презентацій та міні-досліджень, виконання творчих та аналітичних завдань, пошук і оцінювання інформації з різних джерел, участь у дискусіях та підготовку проектних робіт.

Самостійна робота виступає головним засобом опанування навчального матеріалу у позааудиторний час. Обсяг і зміст такої діяльності визначаються навчальним планом спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» з урахуванням місця дисципліни в освітній програмі. Матеріали для опрацювання наведено у списках основної та додаткової літератури.

Результати виконання завдань перевіряються шляхом аналізу підготовлених матеріалів та оцінювання виступів на семінарських заняттях. Для якісного засвоєння курсу студент повинен систематично повторювати матеріал попередніх лекцій, використовувати рекомендовані джерела, своєчасно опрацьовувати пропущені теми та з'ясовувати незрозумілі питання на консультаціях.

Методичні рекомендації щодо реферативної роботи

Реферативне завдання — це самостійна письмова робота студента, спрямована на узагальнення, аналіз і систематизацію інформації з кількох

джерел за визначеною темою. Використовується для додаткового опрацювання навчального матеріалу та оцінювання рівня його засвоєння.

Індивідуальна (реферативна) робота є важливим засобом формування навичок наукової творчості, підвищення рівня теоретичної підготовки та розвитку вміння пов'язувати теоретичні положення з практикою. Метою підготовки та виконання реферату є формування вмінь здійснювати пошук і збір інформації з наукових джерел, критично аналізувати та обробляти отримані дані, виділяти головне і логічно структурувати матеріал, а також дотримуватися академічних стандартів його оформлення.

Вимоги до змісту реферату:

- реферат повинен містити: титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень (за необхідності), вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел (оформлений за чинними стандартами), додатки (за необхідності);
- логічна структура і відповідність обраній темі;
- за потреби — використання ілюстративного матеріалу (схем, таблиць, графіків, фото);
- коректне оформлення бібліографічного списку.

Технічні вимоги до оформлення рефератів:

- Виконання комп'ютерним способом.
- Мова виконання: державна (українська).
- Формат аркуша: А4.
- Шрифт: Times New Roman, розмір - 14 pt, міжрядковий інтервал — 1,5.
- Поля: ліве – 20 мм; верхнє та нижнє – 20 мм; праве – 10–15 мм.
- Нумерація: у нижньому правому кутку, починаючи з другої або третьої сторінки (титульний аркуш і зміст не нумеруються).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Теоретико-методологічні основи бібліотечних та інформаційних послуг

Тема 1. Бібліотечні та інформаційні послуги: сутність, еволюція, класифікація

Тема 2. Традиційні бібліотечні послуги (абонемент, читальні зали, довідково-бібліографічне обслуговування)

Тема 3. Інформаційні потреби користувачів та методи їх вивчення

Тема 4. Електронні каталоги, бази даних та цифрові бібліотеки

Змістовий модуль II.

Сучасні бібліотечно-інформаційні сервіси та інновації

Тема 5. Віртуальні послуги бібліотек: дистанційний доступ, електронна доставка документів, онлайн-консультації

Тема 6. Соціокультурні та освітні послуги бібліотек

Тема 7. Маркетинг та оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг

Тема 8. Тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у XXI ст. Зарубіжний досвід

ТЕМИ ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. ТАЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БІБЛІОТЕЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

ТЕМА 1.

Бібліотечні та інформаційні послуги: сутність, еволюція, класифікація

Тема присвячена комплексному вивченню бібліотечних та інформаційних послуг, їх історичної еволюції та класифікації. Розглядаються традиційні та сучасні форми обслуговування користувачів, роль бібліотечно-інформаційних сервісів у задоволенні інформаційних потреб суспільства та вплив цифрових технологій на трансформацію бібліотечних послуг.

Мета: засвоїти поняття «бібліотечна послуга» та «інформаційна послуга», їх функції та роль у задоволенні інформаційних потреб користувачів; проаналізувати історичну еволюцію бібліотечних послуг від традиційних форм обслуговування до сучасних цифрових і дистанційних платформ; вивчити класифікацію бібліотечних та інформаційних послуг за типами, формою надання та цільовою аудиторією; сформувати базові компетентності з оцінки якості бібліотечно-інформаційних сервісів та планування ефективного обслуговування користувачів.

ПЛАН

1. Поняття бібліотечних та інформаційних послуг, їх сутність і функції в задоволенні інформаційних потреб користувачів.
2. Історична еволюція бібліотечних та інформаційних сервісів від традиційних форм до сучасних цифрових платформ.
3. Традиційні послуги бібліотек: абонемент, читальні зали, довідково-бібліографічне обслуговування.
4. Сучасні інформаційні сервіси: електронні каталоги, бази даних, цифрові бібліотеки, дистанційні та віртуальні послуги.
5. Класифікація бібліотечних та інформаційних послуг за типами, формою надання та цільовою аудиторією.
6. Сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів, стандарти якості та міжнародний досвід.

Ключові поняття:

- Бібліотечна послуга – організований процес задоволення інформаційних, освітніх і культурних потреб користувачів бібліотеки.
- Інформаційна послуга – діяльність із надання користувачеві потрібної інформації у доступній формі, включно з консультаціями, аналізом джерел та підготовкою інформаційних матеріалів.
- Цифрова бібліотека – організаційно-технологічна система, призначена для зберігання, обробки та надання електронних інформаційних ресурсів.

– Обслуговування користувачів – комплекс заходів, спрямованих на забезпечення доступу до інформаційних ресурсів та задоволення інформаційних потреб різних категорій користувачів.

– Класифікація послуг – систематизація бібліотечних та інформаційних сервісів за ознаками типу, формою надання та цільовою аудиторією.

– Традиційні послуги – базові форми обслуговування користувачів, що включають абонемент, читальні зали та довідково-бібліографічне обслуговування.

– Сучасні послуги – інформаційні сервіси, що включають електронні каталоги, бази даних, цифрові бібліотеки, дистанційні та віртуальні сервіси.

Література: [1, 2, 6, 7, 13, 15, 19, 41, 44, 50]

Семінарське заняття 1

Бібліотечна та інформаційна послуга: сутність і функції

План семінару: ознайомляться з поняттями «бібліотечна послуга» та «інформаційна послуга», визначають їх ключові характеристики. Далі аналізуються функції послуг у задоволенні інформаційних потреб користувачів. На основі цього обговорюється відмінність між традиційними та сучасними формами обслуговування, визначаються основні напрями трансформації послуг. Завершальним етапом є обговорення ролі послуг у системі інформаційної діяльності бібліотек та їх соціокультурного значення, підведення підсумків та формування висновків.

Проблемні запитання (Усно):

1. Які ключові характеристики визначають сутність бібліотечної та інформаційної послуги?

2. У чому полягає відмінність між традиційними та сучасними формами обслуговування користувачів?

3. Як інформаційні потреби користувачів впливають на організацію та розвиток послуг?

4. Які функції бібліотечних та інформаційних послуг мають найбільший вплив на освітній та соціокультурний процес?

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте приклади бібліотечних послуг у вашій бібліотеці або навчальному закладі та визначте, до якої категорії вони належать (традиційні, інформаційні, віртуальні).

2. Порівняйте визначення «бібліотечна послуга» та «інформаційна послуга» у різних наукових джерелах і підготуйте короткий письмовий звіт.

3. Складіть схему або таблицю, що відображає взаємозв'язок між інформаційними потребами користувачів та типами бібліотечних послуг.

4. Обговоріть у групах приклади ефективного поєднання традиційних і сучасних послуг у конкретній бібліотеці та підготуйте презентацію висновків.

Література: [1, 2, 6, 7, 13, 15, 19, 41, 44, 50]

Семінарське заняття 2

Еволюція та класифікація бібліотечних і інформаційних послуг

План семінару: ознайомлюються з історичним розвитком бібліотечних послуг від традиційних форм до сучасних цифрових і дистанційних сервісів. Розглядають класифікацію послуг за типами, формою надання та цільовою аудиторією. Далі проводиться аналіз сучасних тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів, зокрема прикладів зарубіжного досвіду, а також впливу інноваційних технологій на структуру та якість обслуговування. Підсумком є формування висновків та рекомендацій щодо практичного застосування знань.

Проблемні запитання:

1. Як історично змінювалися бібліотечні та інформаційні послуги від традиційних форм до сучасних цифрових і дистанційних сервісів?
2. Які критерії використовуються для класифікації бібліотечних та інформаційних послуг?
3. Яким чином інноваційні технології трансформують структуру та якість обслуговування користувачів?
4. Які сучасні тенденції та зарубіжний досвід можна застосувати для покращення послуг у національних бібліотеках?

Практичні завдання:

1. Складіть таблицю порівняння традиційних та сучасних бібліотечних послуг за типами, формою надання та цільовою аудиторією.
2. Проаналізуйте приклад цифрової бібліотеки або електронного каталогу та визначте її послуги за класифікацією.
3. Підготуйте коротку презентацію про сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів із прикладами зарубіжного досвіду.
4. Розробіть пропозиції щодо впровадження інновацій у практику обслуговування користувачів у вашій бібліотеці чи навчальному закладі.

Література: [1, 2, 6, 7, 13, 15, 19, 41, 44, 50]

Самостійна робота

Сутність, еволюція та класифікація бібліотечних та інформаційних послуг

План роботи:

1. Опрацювання наукових джерел щодо понять «бібліотечна послуга» та «інформаційна послуга».
2. Вивчення функцій та ролі бібліотечних та інформаційних послуг у задоволенні інформаційних потреб користувачів.
3. Аналіз історичної еволюції бібліотечних послуг від традиційних форм до сучасних цифрових сервісів.
4. Огляд класифікації бібліотечних і інформаційних послуг за типами та формою надання.
5. Підготовка аналітичного висновку та пропозицій щодо вдосконалення бібліотечних послуг у власній практиці.

Завдання:

- Складіть визначення понять «бібліотечна послуга» та «інформаційна послуга» на основі трьох наукових джерел.
- Підготуйте таблицю, яка відображає ключові функції та завдання бібліотечних і інформаційних послуг.
- Опишіть етапи еволюції бібліотечних послуг від стародавніх бібліотек до сучасних цифрових сервісів.
- Проведіть класифікацію прикладів бібліотечних послуг у вашій бібліотеці або навчальному закладі.

Інтерактивне практичне завдання:

- Створіть схему або мапу знань, де покажете взаємозв'язок між типами послуг, їх функціями та потребами користувачів. Використовуйте кольорові позначення для традиційних, інформаційних та цифрових сервісів.
- Обговоріть у групі результати та підготуйте коротку презентацію (3–5 слайдів) із вашими висновками про ефективність різних типів бібліотечних послуг.

Вимоги до оформлення:

- Письмовий звіт: 2–3 сторінки, Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5.
- Використання не менше 3 наукових джерел.
- Чітка структура: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел.
- Схеми та інтерактивні матеріали можуть бути представлені у графічній або електронній формі.

Література: [1, 2, 6, 7, 13, 15, 19, 41, 44, 50]

Реферативна робота (презентаційна робота)

Підготувати реферат або презентацію на одну з наведених тем:

1. Сутність та функції бібліотечних і інформаційних послуг у сучасному інформаційному суспільстві.
2. Історична еволюція бібліотечних послуг: від традиційних форм до цифрових платформ.
3. Класифікація бібліотечних і інформаційних послуг: типи, форми надання та цільова аудиторія.
4. Вплив сучасних технологій на трансформацію бібліотечних та інформаційних сервісів.
5. Сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних послуг: національний та зарубіжний досвід.

ТЕМА 2.

Традиційні бібліотечні послуги (абонемент, читальні зали, довідково-бібліографічне обслуговування)

Тема присвячена системному вивченню традиційних бібліотечних послуг, які є базовими формами обслуговування користувачів. Розглядаються принципи організації абонементу, читальних залів та довідково-бібліографічного обслуговування, їх роль у задоволенні інформаційних потреб користувачів та внесок у освітній і соціокультурний процес. Особлива увага приділяється взаємозв'язку між класичними формами послуг та сучасними інформаційними технологіями, що підтримують їхню ефективність.

Мета: ознайомити студентів із структурою та принципами функціонування традиційних бібліотечних послуг; дослідити роль абонементу, читальних залів та довідково-бібліографічного обслуговування у забезпеченні доступу користувачів до інформаційних ресурсів; розглянути взаємозв'язок традиційних послуг із сучасними технологіями та інформаційними сервісами; розвинути у студентів вміння аналізувати ефективність організації обслуговування користувачів та планувати практичні заходи для підвищення якості послуг.

ПЛАН

1. Абонемент як форма традиційного обслуговування: функції, принципи організації, облік і видача документів.
2. Читальні зали: роль у навчальному та культурному процесі, організація робочого простору, правила користування.
3. Довідково-бібліографічне обслуговування: завдання, методи пошуку та надання інформації, підготовка бібліографічних матеріалів.
4. Взаємозв'язок традиційних послуг із сучасними інформаційними технологіями.
5. Аналіз ефективності організації традиційних бібліотечних послуг та сучасні тенденції їх трансформації.

Ключові поняття:

- Абонемент – структурний підрозділ бібліотеки або функціональна послуга, що забезпечує видачу документів користувачам та облік повернення.
- Читальний зал – організований простір для роботи користувачів із фондами бібліотеки на місці.
- Довідково-бібліографічне обслуговування – діяльність бібліотеки, спрямована на надання користувачам повної та достовірної інформації з необхідних питань.
- Традиційні послуги – основні форми бібліотечного обслуговування, які складають основу роботи бібліотеки з користувачами.

Література: [1, 7, 11, 12, 15, 19, 20, 22, 23, 24, 29, 30, 36, 50]

Семінарське заняття 3

Абонемент та читальні зали: принципи організації та функції

План семінару: ознайомлюються з основними принципами організації абонементу та читальних залів, досліджують їхні функції у задоволенні інформаційних та освітніх потреб користувачів. Розглядаються правила користування фондами, облік видачі документів, організація робочого простору читальних залів. Студенти обговорюють, яким чином класичні форми послуг поєднуються з сучасними інформаційними технологіями для підвищення ефективності обслуговування.

Проблемні запитання:

1. Які основні функції абонементу та читальних залів у бібліотеці?
2. Як організація робочого простору впливає на ефективність користування бібліотекою?
3. У чому полягає взаємозв'язок традиційних форм обслуговування з електронними ресурсами?

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте роботу абонементу та читальних залів Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України. Визначте, до якої категорії послуг вони належать (традиційні, інформаційні, віртуальні).
2. Порівняйте визначення «бібліотечна послуга» та «інформаційна послуга» у різних наукових джерелах і складіть короткий письмовий звіт із прикладами із Науково-технічної бібліотеки НЛТУ.
3. Складіть схему або таблицю взаємозв'язку інформаційних потреб користувачів НТБ НЛТУ України і типів бібліотечних послуг.
4. Обговоріть у групах приклади ефективного поєднання традиційних і сучасних послуг у НТБ НЛТУ України та підготуйте презентацію висновків.

Література: [1, 7, 11, 12, 15, 19, 20, 22, 23, 24, 29, 30, 36, 50]

Семінарське заняття 4

Довідково-бібліографічне обслуговування та аналіз ефективності традиційних послуг

План семінару: розглядають завдання та методи довідково-бібліографічного обслуговування, аналізують приклади підготовки бібліографічних матеріалів та надання інформації користувачам. Далі обговорюється ефективність традиційних послуг, їх роль у сучасній бібліотечній практиці та можливості оптимізації через інтеграцію сучасних технологій.

Проблемні запитання:

1. Які методи використовуються у довідково-бібліографічному обслуговуванні?
2. Як оцінити ефективність традиційних бібліотечних послуг?
3. Яким чином сучасні технології можуть підтримати або трансформувати традиційні послуги?

Практичні завдання:

1. Складіть таблицю порівняння традиційних і сучасних послуг Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України за типами, формою надання та цільовою аудиторією.

2. Проаналізуйте приклад електронного каталогу або цифрового ресурсу НТБ НЛТУ України і визначте його послуги за класифікацією.

3. Підготуйте коротку презентацію про сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів із прикладами із НТБ НЛТУ України.

4. Розробіть пропозиції щодо впровадження інновацій у практику обслуговування користувачів у Науково-технічній бібліотеці НЛТУ.

Література: [1, 7, 11, 12, 15, 19, 20, 22, 23, 24, 29, 30, 36, 50]

Самостійна робота

Традиційні бібліотечні послуги та їх сучасна трансформація

План роботи

1. Опрацювати наукові джерела про абонемент, читальні зали та довідково-бібліографічне обслуговування.
2. Проаналізувати функції кожної послуги у задоволенні інформаційних потреб користувачів.
3. Вивчити приклади організації традиційних послуг у конкретних бібліотеках.
4. Оцінити вплив сучасних технологій на підвищення ефективності традиційних послуг.
5. Підготувати письмовий аналітичний звіт із пропозиціями щодо вдосконалення послуг.

Завдання:

1. Складіть визначення понять «абонемент», «читальний зал» та «довідково-бібліографічне обслуговування» на основі трьох наукових джерел із прикладами з Науково-технічної бібліотеки НЛТУ.

2. Підготуйте таблицю, яка відображає ключові функції та завдання традиційних послуг у НТБ НЛТУ України.

3. Опишіть етапи еволюції бібліотечних послуг із прикладами з роботи НТБ НЛТУ України.

4. Проведіть класифікацію прикладів послуг у НТБ НЛТУ України за типами та формою надання.

Інтерактивне практичне завдання:

Створіть схему або мапу знань, де покажете взаємозв'язок типів послуг НТБ НЛТУ України, їх функцій та потреб користувачів. Використовуйте кольорові позначення для традиційних, інформаційних та цифрових сервісів.

Обговоріть у групі результати та підготуйте коротку презентацію (3–5 слайдів) із висновками про ефективність послуг у НТБ.

Література: [1, 7, 11, 12, 15, 19, 20, 22, 23, 24, 29, 30, 36, 50]

Реферативна робота (презентаційна робота)

Підготувати реферат або презентацію на одну з наведених тем:

1. Організація, робота та функції абонементу Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України.
2. Читальні зали НТБ НЛТУ України: структура, доступ до ресурсів та роль у навчальному процесі.
3. Довідково-бібліографічне обслуговування у НТБ НЛТУ України: методи пошуку, аналітична підтримка користувачів.
4. Порівняльний аналіз традиційних послуг НТБ НЛТУ України із сучасними бібліотечними сервісами.
5. Пропозиції щодо вдосконалення традиційних бібліотечних послуг на основі досвіду НТБ НЛТУ України.

ТЕМА 3.

Інформаційні потреби користувачів та методи їх вивчення

Тема присвячена системному аналізу інформаційних потреб користувачів бібліотек, що є основою для організації якісного бібліотечно-інформаційного обслуговування. Розглядаються сутність і структура інформаційних потреб, їх класифікація, взаємозв'язок між потребою, інтересом та інформаційним запитом. Особлива увага приділяється методам вивчення потреб — від традиційних соціологічних досліджень до сучасних цифрових інструментів моніторингу, а також практичному використанню отриманих результатів для вдосконалення бібліотечних послуг.

Мета: ознайомити студентів із поняттям та видами інформаційних потреб; з'ясувати чинники, що впливають на їх формування; розкрити взаємозв'язок між потребами та запитами користувачів; проаналізувати методи вивчення потреб у бібліотечно-інформаційній сфері; розвинути вміння застосовувати результати дослідження потреб у плануванні та вдосконаленні бібліотечно-інформаційних послуг.

ПЛАН

1. Поняття «інформаційні потреби» та їх роль у бібліотечно-інформаційному обслуговуванні.
2. Чинники формування та розвитку інформаційних потреб.
3. Класифікація інформаційних потреб за рівнем усвідомлення, актуальністю та змістом.
4. Інформаційний запит як відображення інформаційної потреби.
5. Методи вивчення інформаційних потреб: традиційні (анкетування, інтерв'ювання, аналіз читацьких формулярів) та сучасні (електронні опитування, аналіз статистики використання цифрових ресурсів).
6. Практичне значення вивчення інформаційних потреб: вплив на формування фондів, організацію сервісів та впровадження інновацій.
7. Зарубіжний та український досвід дослідження інформаційних потреб користувачів.

Ключові поняття

– Інформаційні потреби – усвідомлена або неусвідомлена потреба особистості чи колективу в отриманні інформації для задоволення професійних, освітніх, наукових чи культурних цілей.

– Інформаційний запит – конкретна форма звернення користувача до бібліотеки або інформаційної системи, що відображає його інформаційну потребу.

– Методи вивчення інформаційних потреб – система дослідницьких прийомів (анкетування, інтерв'ювання, аналіз використання ресурсів), спрямованих на виявлення та аналіз інформаційних потреб.

– Соціологічні дослідження – інструмент вивчення потреб користувачів через опитування, спостереження, аналіз статистичних даних.

Література: [1, 3, 6-13, 15, 16, 21, 29, 30, 36, 42, 50]

Семінарське заняття 5

Інформаційні потреби користувачів: сутність та класифікація

План семінару: розглядаються основні підходи до визначення поняття «інформаційні потреби», обговорюються фактори їх формування, аналізуються різні класифікації потреб користувачів. Студенти досліджують зв'язок між інформаційними потребами та інформаційними запитами та обговорюють практичні приклади з бібліотек.

Проблемні запитання:

1. Які фактори найбільше впливають на формування інформаційних потреб користувачів?

2. Чим відрізняється усвідомлена потреба від неусвідомленої?

3. Як класифікація інформаційних потреб допомагає бібліотеці ефективніше організувати обслуговування?

Практичні завдання:

Проаналізуйте категорії користувачів Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України та визначте основні інформаційні потреби для кожної групи.

Складіть таблицю «Інформаційні потреби – інформаційні запити» з прикладами із практики НТБ НЛТУ.

Обговоріть у групах приклади задоволення різних типів інформаційних потреб через послуги бібліотеки.

Література: [1, 3, 6-13, 15, 16, 21, 29, 30, 36, 42, 50]

Семінарське заняття 6

Методи вивчення інформаційних потреб користувачів бібліотек

План семінару: студенти ознайомлюються з традиційними та сучасними методами дослідження інформаційних потреб користувачів, аналізують їхні переваги та обмеження. Обговорюються приклади застосування методів у бібліотечній практиці та їх значення для підвищення якості обслуговування.

Проблемні запитання:

1. Які методи вивчення потреб користувачів найбільш ефективні у сучасних бібліотеках?
2. У чому полягає відмінність між традиційними та цифровими методами дослідження?
3. Як результати дослідження впливають на організацію бібліотечних послуг?

Практичні завдання:

1. Розробіть анкету для вивчення інформаційних потреб студентів НЛТУ України.
2. Проаналізуйте сайт або електронний каталог НТБ НЛТУ: які цифрові інструменти дозволяють виявляти інформаційні запити користувачів?
3. Підготуйте коротку презентацію (3–4 слайди) з прикладами зарубіжних практик вивчення інформаційних потреб у бібліотеках.

***Література:* [1, 3, 6-13, 15, 16, 21, 29, 30, 36, 42, 50]**

Самостійна робота

Інформаційні потреби та запити користувачів: вивчення й аналіз

План роботи

1. Опрацювати наукові джерела щодо сутності та класифікації інформаційних потреб.
2. Дослідити різницю між поняттями «інформаційна потреба» та «інформаційний запит».
3. Ознайомитися з методами вивчення потреб користувачів у бібліотеках.
4. Проаналізувати приклади застосування цих методів у бібліотечній практиці.
5. Підготувати письмовий звіт з прикладами із діяльності Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України.

Завдання:

1. Складіть класифікацію інформаційних потреб користувачів НТБ НЛТУ України.
2. Розробіть схему «Потреба – Інтерес – Запит» з прикладами для студентів, викладачів та науковців.
3. Проведіть аналіз 2–3 методів дослідження інформаційних потреб, визначивши їхні переваги та недоліки.
4. Запропонуйте власні ідеї щодо удосконалення системи моніторингу потреб користувачів НТБ НЛТУ України.

Інтерактивне практичне завдання:

Створіть мапу знань «Інформаційні потреби користувачів бібліотеки», де відобразіть основні групи потреб, відповідні запити та бібліотечні послуги, які їх задовольняють. Представте результати у вигляді схеми або короткої презентації.

***Література:* [1, 3, 6-13, 15, 16, 21, 29, 30, 36, 42, 50]**

Реферативна робота (презентаційна робота)

Підготувати реферат або презентацію на одну з наведених тем:

1. Класифікація інформаційних потреб користувачів бібліотек.
2. Взаємозв'язок між інформаційними потребами та інформаційними запитами.
3. Методи вивчення інформаційних потреб: традиційні та сучасні підходи.
4. Зарубіжний досвід дослідження інформаційних потреб користувачів.
5. Інформаційні потреби студентів як основа для організації бібліотечно-інформаційних послуг.

ТЕМА 4.

Електронні каталоги, бази даних та цифрові бібліотеки

Тема присвячена комплексному аналізу електронних каталогів, баз даних та цифрових бібліотек як ключових елементів сучасного бібліотечно-інформаційного середовища. Розглядаються їхні функції, структура та принципи організації, відмінності від традиційних форм обліку та зберігання інформації. Особлива увага приділяється практичним аспектам використання електронних ресурсів у бібліотечній діяльності, інтеграції у світовий інформаційний простір, а також викликам і перспективам розвитку цифрових бібліотек.

Мета: засвоїти сутність і функції електронних каталогів, баз даних і цифрових бібліотек; визначити їх роль у сучасному інформаційному суспільстві; навчитися класифікувати електронні ресурси за призначенням і формою використання; дослідити проблеми та перспективи їх розвитку; сформувати компетентності щодо ефективного використання цифрових інформаційних систем у бібліотечно-інформаційній діяльності.

ПЛАН

1. Поняття та функції електронного каталогу, його відмінність від традиційного карткового.
2. Бази даних у бібліотечно-інформаційному середовищі: класифікація та приклади використання.
3. Цифрова бібліотека: сутність, структура, функції, особливості відмінності від електронної бібліотеки.
4. Переваги та проблеми використання електронних ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності.
5. Авторське право та стандартизація у створенні цифрових колекцій.
6. Сучасні тенденції розвитку електронних каталогів, баз даних та цифрових бібліотек в Україні та світі.

Ключові поняття:

– Електронний каталог – автоматизована система обліку та пошуку бібліотечних фондів, що забезпечує інтерактивний доступ користувачів до інформаційних ресурсів.

- База даних – організоване сховище даних, структурованих для зручності пошуку, обробки та використання.
- Цифрова бібліотека – інформаційна система, що забезпечує зберігання, організацію та доступ до цифрових документів і колекцій.
- Повнотекстова база даних – електронний ресурс, який містить повні тексти документів (статті, книги, дисертації).
- Фактографічна база даних – інформаційна система, яка подає узагальнені фактичні відомості (дати, події, показники).
- Open Access – міжнародна модель відкритого доступу до наукових і освітніх ресурсів.
- Стандартизація цифрових ресурсів – процес уніфікації форматів і протоколів для сумісності бібліотечних інформаційних систем.

Література: [1, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24, 29, 30, 36, 39]

Семінарське заняття 7

Електронні каталоги та бази даних у бібліотечній практиці

План семінару: студенти знайомляться з поняттям електронного каталогу, його основними функціями та перевагами порівняно з традиційним картковим. Далі аналізуються бази даних: їхні типи, структура та приклади використання у бібліотечному обслуговуванні. Завершальний етап — дискусія щодо ефективності інтеграції електронних каталогів і баз даних у практику бібліотек.

Проблемні запитання:

1. Які основні відмінності електронного каталогу від традиційного?
2. Чому бази даних стали ключовим ресурсом у бібліотечно-інформаційній діяльності?
3. Як організація баз даних впливає на якість обслуговування користувачів?
4. Які переваги та недоліки впровадження електронних каталогів у сучасних бібліотеках?

Практичні завдання:

1. Ознайомитися з електронним каталогом Науково-технічної бібліотеки НЛТУ України та підготувати опис його структури та функцій.
2. Скласти таблицю порівняння бібліографічних, фактографічних і повнотекстових баз даних.
3. Проаналізувати одну з міжнародних баз даних (наприклад, Scopus, Web of Science чи DOAJ) і визначити її практичне значення для бібліотечної діяльності.
4. Розробити схему пошуку документа в електронному каталозі та пояснити етапи цього процесу.

Література: [1, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24, 29, 30, 36, 39]

Семінарське заняття 8

Цифрові бібліотеки: сутність, функції, перспективи розвитку

План семінару: обговорюється поняття та структура цифрової бібліотеки, її функції та відмінності від електронної бібліотеки. Далі аналізуються переваги

цифрових колекцій для користувачів та бібліотекарів, а також проблеми, пов'язані з авторським правом і стандартизацією. Завершальний етап — розгляд сучасних тенденцій розвитку цифрових бібліотек у світі та в Україні.

Проблемні запитання:

1. У чому полягає принципова відмінність між електронною та цифровою бібліотекою?
2. Які основні функції виконують цифрові бібліотеки у сучасному суспільстві?
3. Які виклики постають перед бібліотеками у сфері створення та підтримки цифрових колекцій?
4. Як впровадження цифрових бібліотек впливає на збереження культурної спадщини?

Практичні завдання:

1. Проаналізувати одну з українських цифрових бібліотек (наприклад, «Національна бібліотека України імені Вернадського» чи «Електронна бібліотека НТБ НЛТУ України»).
2. Підготувати SWOT-аналіз (сильні сторони, слабкі сторони, можливості, загрози) цифрових бібліотек.
3. Створити коротку презентацію про міжнародний досвід розвитку цифрових бібліотек (наприклад, Europeana, Digital Public Library of America).
4. Розробити пропозиції щодо удосконалення цифрової бібліотеки у вашому навчальному закладі.

Література: [1, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24, 29, 30, 36, 39]

Самостійна робота

Електронні каталоги, бази даних та цифрові бібліотеки: сучасний стан і перспективи

План роботи

1. Опрацювання наукових джерел щодо сутності електронних каталогів і баз даних.
2. Аналіз класифікації баз даних та прикладів їх використання у бібліотеках.
3. Вивчення функцій і особливостей цифрових бібліотек.
4. Огляд проблем авторського права та стандартизації цифрових ресурсів.
5. Формування висновків щодо перспектив розвитку електронних ресурсів у бібліотечно-інформаційному середовищі.

Завдання:

1. Скласти порівняльну таблицю «Електронний каталог – База даних – Цифрова бібліотека».
2. Підготувати короткий аналітичний звіт про проблеми використання електронних ресурсів у бібліотеках України.
3. Опрацювати приклади зарубіжних цифрових бібліотек та зробити узагальнення щодо їхнього значення у глобальному контексті.

Інтерактивне практичне завдання:

1. Створити інфографіку або мапу знань, яка відобразить взаємозв'язок між електронними каталогами, базами даних і цифровими бібліотеками.
2. Представити результати у вигляді колективної презентації (3–5 слайдів).

Вимоги до оформлення:

Письмовий звіт: 2–3 сторінки, Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Використання не менше 3 наукових джерел.

Чітка структура: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел.

Література: [1, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24, 29, 30, 36, 39]

Реферативна робота (презентаційна робота)

Підготувати реферат або презентацію на одну з наведених тем:

1. Електронний каталог як інструмент організації та пошуку інформаційних ресурсів.
2. Бази даних у бібліотечно-інформаційній діяльності: класифікація та приклади.
3. Цифрова бібліотека як нова модель збереження та поширення знань.
4. Виклики авторського права та стандартизації у сфері цифрових бібліотек.
5. Перспективи розвитку цифрових бібліотек в Україні та світі.

ТЕМА 5.

Віртуальні послуги бібліотек: дистанційний доступ, електронна доставка документів, онлайн-консультації

Тема присвячена комплексному аналізу віртуальних послуг бібліотек як сучасної форми обслуговування користувачів у цифровому середовищі. Розглядаються дистанційний доступ до бібліотечних ресурсів, електронна доставка документів та онлайн-консультації, їхня роль у забезпеченні інформаційних потреб користувачів та інтеграції бібліотек у глобальне інформаційне середовище.

Мета: засвоїти сутність та типи віртуальних послуг бібліотек; визначити їхні функції та переваги для користувачів; навчитися організовувати дистанційний доступ до ресурсів, здійснювати електронну доставку документів і проводити онлайн-консультації; проаналізувати сучасні технології та стандарти у сфері віртуальних бібліотечних сервісів.

ПЛАН

1. Поняття віртуальної бібліотечної послуги та її функції.
2. Дистанційний доступ до бібліотечних ресурсів: принципи, інструменти, приклади.
3. Електронна доставка документів (Document Delivery Services): організація та стандарти.

4. Онлайн-консультації користувачів: форми, методи, технологічні платформи.
5. Переваги, проблеми та ризики віртуальних бібліотечних послуг.
6. Сучасні тенденції розвитку віртуальних послуг та міжнародний досвід.

Ключові поняття:

- Віртуальна бібліотечна послуга – послуга, що надається користувачеві через цифрові платформи, без фізичного відвідування бібліотеки.
- Дистанційний доступ – можливість користувача отримувати доступ до електронних ресурсів бібліотеки через інтернет з будь-якої точки.
- Електронна доставка документів – процес надання користувачу копій документів у цифровому форматі за запитом.
- Онлайн-консультація – консультаційна допомога користувачу за допомогою електронних засобів комунікації (чат, відео, електронна пошта).
- Open Access / Відкритий доступ – модель забезпечення безкоштовного доступу до наукових і освітніх матеріалів.
- Інтеграція віртуальних сервісів – об'єднання різних електронних ресурсів та сервісів у єдину систему обслуговування користувачів.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 12. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 25. 29. 30. 36. 39. 41. 42. 50]

Семінарське заняття 9

Дистанційний доступ та електронна доставка документів

План семінару: студенти знайомляться з принципами дистанційного доступу до бібліотечних ресурсів та способами організації електронної доставки документів. Аналізуються технологічні платформи, стандарти та приклади використання в наукових та навчальних бібліотеках.

Проблемні запитання:

1. Які основні переваги дистанційного доступу для користувачів і бібліотек?
2. Як організовується електронна доставка документів та які стандарти забезпечують її ефективність?
3. Які труднощі та ризики виникають під час надання дистанційного доступу?
4. Як інтегрувати віртуальні сервіси у загальну систему обслуговування користувачів?

Практичні завдання:

1. Ознайомитися з платформами дистанційного доступу до електронних ресурсів вашої бібліотеки та підготувати короткий опис їх функцій.
2. Скласти алгоритм надання електронної доставки документа за запитом користувача.
3. Проаналізувати приклад міжнародного сервісу електронної доставки документів (наприклад, ILL, eDoc).
4. Розробити схему інтеграції дистанційного доступу та доставки документів у роботу бібліотеки.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 12. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 25. 29. 30. 36. 39. 41. 42. 50]

Семінарське заняття 10

Онлайн-консультації користувачів та сучасні віртуальні сервіси

План семінару: обговорюються форми та методи проведення онлайн-консультацій, їхні переваги і обмеження. Далі розглядаються сучасні платформи і технології для організації віртуальних бібліотечних послуг та міжнародний досвід.

Проблемні запитання:

1. Які форми онлайн-консультацій використовуються у бібліотеках?
2. Як забезпечити ефективну взаємодію з користувачем через цифрові платформи?
3. Які технологічні інструменти та стандарти необхідні для організації віртуальних послуг?
4. Який міжнародний досвід можна використати для покращення онлайн-консультацій та дистанційного обслуговування?

Практичні завдання:

1. Провести міні-тестування онлайн-консультацій (чат, електронна пошта, відео) у бібліотеці.
2. Порівняти різні платформи для організації онлайн-консультацій (Zoom, Teams, Google Meet, чат-боти) та визначити їх переваги.
3. Підготувати рекомендації щодо оптимізації віртуальних послуг бібліотеки.
4. Створити коротку презентацію з прикладами ефективних віртуальних сервісів у світових бібліотеках.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 12. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 25. 29. 30. 36. 39. 41. 42. 50]

Самостійна робота

Віртуальні послуги бібліотек: організація та ефективність

План роботи

1. Опрацювання наукових джерел щодо дистанційного доступу, електронної доставки документів та онлайн-консультацій.
2. Аналіз технологічних платформ для організації віртуальних послуг.
3. Вивчення переваг і проблем дистанційного обслуговування користувачів.
4. Дослідження міжнародного досвіду та сучасних тенденцій розвитку віртуальних бібліотечних сервісів.
5. Формування висновків щодо ефективності впровадження віртуальних послуг у бібліотеках України.

Завдання:

1. Скласти порівняльну таблицю «Дистанційний доступ – Електронна доставка – Онлайн-консультації».

2. Підготувати аналітичний звіт про технології, які забезпечують віртуальні послуги у бібліотеках.

3. Опрацювати приклади міжнародних віртуальних бібліотек і зробити узагальнення щодо їхніх переваг для користувачів.

Інтерактивне практичне завдання:

1. Створити інфографіку, що відображає взаємозв'язок між типами віртуальних послуг та потребами користувачів.

2. Представити результати обговорення у вигляді колективної презентації (3–5 слайдів).

Вимоги до оформлення:

Письмовий звіт: 2–3 сторінки, Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Використання не менше 3 наукових джерел.

Чітка структура: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 12. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 25. 29. 30. 36. 39. 41. 42. 50]

Реферативна (презентаційна) робота

Підготувати реферат або презентацію на одну з тем:

1. Дистанційний доступ до бібліотечних ресурсів: організація та переваги.

2. Електронна доставка документів у бібліотеках: стандарти та практичні аспекти.

3. Онлайн-консультації користувачів: методи, форми та технології.

4. Виклики та проблеми впровадження віртуальних послуг у бібліотечну практику.

5. Сучасні тенденції розвитку віртуальних бібліотечних сервісів у світі та Україні.

ТЕМА 6.

Соціокультурні та освітні послуги бібліотек

Тема присвячена комплексному вивченню соціокультурних та освітніх функцій бібліотек у сучасному інформаційному суспільстві. Розглядаються форми організації культурних, освітніх та просвітницьких заходів, роль бібліотек у підтримці соціальної інтеграції та розвитку громадянської компетентності, вплив сучасних технологій на трансформацію соціокультурних послуг.

Мета: засвоїти поняття «соціокультурна послуга» та «освітня послуга», їхні функції та значення для користувачів; аналізувати форми та методи організації культурних і освітніх заходів у бібліотеках; оцінити роль бібліотек у розвитку громадянської, культурної та інформаційної компетентності; сформувати компетентності з планування та впровадження соціокультурних і освітніх програм.

ПЛАН

1. Поняття соціокультурних і освітніх послуг бібліотек, їх сутність і функції.
2. Історична еволюція соціокультурної діяльності бібліотек.
3. Форми організації освітніх заходів: лекції, семінари, майстер-класи, тренінги.
4. Соціокультурні ініціативи: виставки, клуби за інтересами, інтерактивні події.
5. Класифікація соціокультурних та освітніх послуг за типами, формою надання та цільовою аудиторією.
6. Сучасні тенденції розвитку соціокультурних і освітніх бібліотечних сервісів, стандарти якості та міжнародний досвід.

Ключові поняття:

- Соціокультурна послуга – послуга бібліотеки, спрямована на задоволення культурних, соціальних і духовних потреб користувачів.
- Освітня послуга – діяльність бібліотеки, що сприяє навчальному процесу, підвищенню кваліфікації, розвитку компетентностей та інформованості користувачів.
- Культурні заходи – організовані події, що формують культурне середовище та розвивають читацькі навички (виставки, презентації, зустрічі з авторами).
- Освітні програми – тренінги, майстер-класи, лекції та навчальні курси, спрямовані на підвищення рівня знань і навичок користувачів.
- Соціальна інтеграція – процес залучення різних категорій населення до активної участі у культурному та освітньому житті громади через бібліотечні сервіси.
- Класифікація послуг – систематизація соціокультурних та освітніх сервісів за типами, формою надання та цільовою аудиторією.

Література: [2. 3. 7. 9. 12. 18. 19. 21. 25. 29. 30]

Семінарське заняття 11 Освітні послуги бібліотек

План семінару: студенти знайомляться з сутністю та видами освітніх послуг бібліотек, аналізують їхні функції в навчальному процесі та підвищенні кваліфікації користувачів. Розглядаються методи організації навчальних заходів, тренінгів, лекцій і майстер-класів.

Проблемні запитання:

1. Які основні функції освітніх послуг у бібліотеках?
2. Які форми та методи організації освітніх заходів є найбільш ефективними?
3. Як оцінюється ефективність освітніх програм у бібліотеках?
4. Яким чином сучасні технології впливають на освітні послуги?

Практичні завдання:

1. Підготувати приклади освітніх заходів у вашій бібліотеці або навчальному закладі.
2. Скласти план проведення майстер-класу або тренінгу для користувачів.
3. Порівняти традиційні та онлайн-формати освітніх заходів і визначити їх переваги.
4. Розробити пропозиції щодо вдосконалення освітніх програм у бібліотеці.

Література: [2. 3. 7. 9. 12. 18. 19. 21. 25. 29. 30]

Семінарське заняття 12

Соціокультурні послуги бібліотек

План семінару: обговорюються форми соціокультурних заходів, роль бібліотеки у громадському житті, приклади інтерактивних подій та культурних ініціатив. Розглядається міжнародний досвід організації соціокультурних програм.

Проблемні запитання:

1. Які соціокультурні послуги надають сучасні бібліотеки?
2. Як бібліотека може сприяти соціальній інтеграції різних категорій населення?
3. Які технології допомагають організовувати ефективні культурні заходи?
4. Які міжнародні приклади соціокультурної діяльності бібліотек можна застосувати в Україні?

Практичні завдання:

1. Проаналізувати приклади виставок, клубів за інтересами або інтерактивних подій у бібліотеках.
2. Розробити концепцію соціокультурного заходу для конкретної аудиторії.
3. Підготувати презентацію щодо інтеграції освітніх і соціокультурних послуг.
4. Обговорити у групі приклади ефективного поєднання соціокультурних та освітніх ініціатив.

Література: [2. 3. 7. 9. 12. 18. 19. 21. 25. 29. 30]

Самостійна робота

Соціокультурні та освітні послуги бібліотек

План роботи

1. Опрацювання наукових джерел щодо соціокультурних і освітніх послуг бібліотек.
2. Аналіз форм і методів організації освітніх та культурних заходів.
3. Вивчення ефективності соціокультурних програм для різних категорій користувачів.
4. Огляд сучасних тенденцій та міжнародного досвіду організації освітніх і культурних ініціатив.
5. Підготовка аналітичного звіту та пропозицій щодо вдосконалення соціокультурних послуг у бібліотеках України.

Завдання:

1. Скласти таблицю «Освітні послуги – Соціокультурні послуги» із зазначенням форм, цільової аудиторії та очікуваного результату.
2. Підготувати опис одного освітнього або соціокультурного заходу вашої бібліотеки.
3. Опрацювати приклади міжнародних програм і зробити узагальнення щодо їх ефективності.

Інтерактивне практичне завдання:

Створити схему взаємозв'язку соціокультурних та освітніх послуг із потребами користувачів. Представити результати у вигляді колективної презентації (3–5 слайдів).

Вимоги до оформлення:

Письмовий звіт: 2–3 сторінки, Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Використання не менше 3 наукових джерел.

Чітка структура: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел.

Література: [2. 3. 7. 9. 12. 18. 19. 21. 25. 29. 30]

Реферативна (презентаційна) робота

Підготувати реферат або презентацію на одну з тем:

1. Соціокультурні послуги бібліотек: форми та роль у громадському житті.
2. Освітні послуги бібліотек: організація та ефективність.
3. Інтеграція освітніх і соціокультурних послуг у сучасній бібліотеці.
4. Виклики та перспективи розвитку соціокультурних та освітніх програм.
5. Сучасні тенденції та міжнародний досвід соціокультурної та освітньої діяльності бібліотек.

ТЕМА 7.

Маркетинг та оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг

Тема присвячена комплексному вивченню маркетингових підходів у бібліотеках та методів оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг. Розглядаються поняття бібліотечного маркетингу, його роль у підвищенні ефективності обслуговування користувачів, формуванні іміджу бібліотеки та розвитку нових сервісів. Особливу увагу приділено методам оцінювання якості послуг, показникам ефективності та прикладам впровадження маркетингових стратегій у практику бібліотек.

Мета: ознайомити студентів із сутністю та інструментами бібліотечного маркетингу; вивчити методи оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг; сформувати компетентності з аналізу ефективності обслуговування та планування маркетингових та інноваційних заходів у бібліотеках.

ПЛАН

1. Сутність бібліотечного маркетингу та його роль у сучасній бібліотеці.
2. Інструменти маркетингу бібліотечних послуг: аналіз потреб користувачів, рекламні кампанії, соціальні медіа, брендінг.
3. Методи оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг: опитування, анкетування, статистика, стандарти якості.
4. Показники ефективності бібліотечних послуг: доступність, оперативність, задоволеність користувачів, інноваційність.
5. Інтеграція маркетингу та оцінювання якості: підвищення ефективності обслуговування, приклади з українських та зарубіжних бібліотек.

Ключові поняття

– Бібліотечний маркетинг – система заходів щодо вивчення потреб користувачів, просування послуг бібліотеки та формування її позитивного іміджу.

– Оцінювання якості послуг – процес аналізу ефективності бібліотечно-інформаційних сервісів та задоволеності користувачів.

– Інструменти маркетингу – методи та засоби для популяризації бібліотечних послуг і підвищення їх доступності.

– Показники ефективності – критерії оцінки роботи бібліотеки, що відображають доступність, якість і відповідність послуг потребам користувачів.

– Інтеграція маркетингу та оцінювання – поєднання стратегій просування та системи контролю якості для покращення бібліотечної діяльності.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 15. 17. 18. 19. 21. 27. 28. 30]

Семінарське заняття 13

Маркетинг бібліотечних послуг: сутність та інструменти

План семінару: ознайомлення з поняттям бібліотечного маркетингу та його роллю у розвитку бібліотеки; розгляд інструментів маркетингу, таких як аналіз потреб користувачів, реклама, соціальні мережі, брендінг. Обговорюються приклади успішних маркетингових кампаній у бібліотечній практиці.

Проблемні запитання:

1. Що включає поняття «бібліотечний маркетинг» і яку роль він відіграє у сучасній бібліотеці?
2. Які основні інструменти маркетингу можна застосовувати для популяризації бібліотечних послуг?
3. Як маркетинг допомагає підвищити залученість користувачів і ефективність обслуговування?

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте приклади маркетингових заходів у вашій бібліотеці або навчальному закладі.
2. Розробіть коротку рекламну кампанію для одного з сервісів бібліотеки (онлайн або офлайн).

3. Складіть таблицю з інструментами маркетингу та їх можливим застосуванням у конкретній бібліотеці.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 15. 17. 18. 19. 21. 27. 28. 30]

Семінарське заняття 14

Оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг

План семінару: розгляд методів оцінювання якості послуг: опитування, анкетування, моніторинг відвідуваності, стандарти якості. Обговорюються показники ефективності та приклади інтеграції маркетингу та оцінювання для підвищення рівня обслуговування.

Проблемні запитання:

1. Які методи оцінювання якості бібліотечних послуг існують і як їх застосувати на практиці?
2. Які показники ефективності послуг бібліотеки є ключовими для оцінки роботи?
3. Як інтеграція маркетингу та оцінювання якості підвищує ефективність бібліотечних сервісів?

Практичні завдання:

1. Проведіть аналіз ефективності обслуговування користувачів у вашій бібліотеці за допомогою анкети або опитування.
2. Розробіть пропозиції щодо покращення сервісу на основі результатів оцінювання.
3. Складіть порівняльну таблицю показників ефективності традиційних і сучасних послуг бібліотеки.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 15. 17. 18. 19. 21. 27. 28. 30]

Самостійна робота

Маркетинг та оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг у практиці бібліотек

План роботи

1. Вивчити наукові джерела з бібліотечного маркетингу та оцінювання якості послуг.
2. Проаналізувати маркетингові кампанії бібліотек (національних або зарубіжних).
3. Ознайомитися з методами оцінювання ефективності бібліотечних послуг.
4. Підготувати аналітичний звіт із пропозиціями щодо покращення обслуговування користувачів.

Завдання:

1. Складіть визначення понять «бібліотечний маркетинг» та «оцінювання якості послуг» на основі трьох наукових джерел.
2. Підготуйте таблицю інструментів маркетингу та методів оцінювання якості послуг.
3. Опишіть приклади інтеграції маркетингу та оцінювання якості у бібліотечній практиці.

4. Розробіть рекомендації щодо покращення обслуговування користувачів у вашій бібліотеці.

Інтерактивне практичне завдання:

1. Створіть мапу знань або схему, що показує взаємозв'язок маркетингових інструментів, методів оцінювання якості та показників ефективності бібліотечних послуг.

2. Обговоріть у групі результати та підготуйте коротку презентацію (3–5 слайдів) із висновками та пропозиціями.

Література: [1. 2. 3. 6. 8. 9. 10. 15. 17. 18. 19. 21. 27. 28. 30]

Реферативна робота (презентаційна робота)

Підготуйте реферат або презентацію на одну з тем:

1. Сутність та роль маркетингу в сучасній бібліотеці.
2. Методи оцінювання якості бібліотечно-інформаційних послуг.
3. Інструменти маркетингу для підвищення ефективності бібліотечних сервісів.
4. Інтеграція маркетингу та оцінювання якості у практиці бібліотек: національний і зарубіжний досвід.
5. Розробка рекомендацій щодо покращення обслуговування користувачів на основі маркетингового аналізу та оцінки якості послуг.

ТЕМА 8.

**Тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у XXI ст.
Зарубіжний досвід**

Тема присвячена комплексному вивченню сучасних тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у XXI столітті та аналізу зарубіжного досвіду. Розглядаються інноваційні технології, трансформація бібліотечних послуг у цифрову добу, дистанційні сервіси, інтеграція соціокультурних та освітніх програм, а також стандарти якості обслуговування користувачів у міжнародній практиці.

Мета: ознайомитися з сучасними тенденціями розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів; проаналізувати приклади зарубіжного досвіду впровадження інноваційних послуг; сформулювати навички оцінки ефективності бібліотечних сервісів; розвинути вміння адаптувати міжнародні практики до національного контексту.

ПЛАН

1. Основні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у XXI столітті.
2. Вплив цифрових технологій на трансформацію послуг.
3. Дистанційні та віртуальні сервіси: електронні каталоги, цифрові бібліотеки, онлайн-консультації.

4. Соціокультурні та освітні програми як інтегрована складова сучасних бібліотечних сервісів.
5. Зарубіжний досвід впровадження інноваційних послуг та стандартів якості обслуговування.
6. Проблеми та перспективи розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів в умовах глобалізації.

Ключові поняття:

- Бібліотечно-інформаційний сервіс ХХІ ст. – сучасний комплекс послуг, що забезпечує доступ до інформації, знань та культурних ресурсів із застосуванням цифрових і дистанційних технологій.
- Інноваційна бібліотечна послуга – сервіс, що впроваджує новітні технології та підходи до обслуговування користувачів.
- Дистанційний доступ – можливість користування інформаційними ресурсами бібліотеки через інтернет або інші віддалені канали.
- Цифрова трансформація бібліотеки – процес інтеграції цифрових технологій у всі види бібліотечної діяльності.
- Зарубіжний досвід – приклади організації бібліотечних сервісів у інших країнах, стандарти якості та ефективні практики обслуговування.

Література: [1. 2. 3. 6. 9. 10. 11. 12. 16. 17. 18. 21]

Семінарське заняття 15

Сучасні тенденції та цифровізація бібліотечних сервісів

План семінару: ознайомлення з основними тенденціями розвитку бібліотечно-інформаційних послуг, цифровізацією бібліотек, новими формами дистанційного обслуговування. Обговорення впливу технологій на організацію доступу до інформаційних ресурсів та формування нових компетентностей користувачів.

Проблемні запитання:

1. Які ключові тенденції визначають розвиток бібліотечно-інформаційних сервісів у ХХІ ст.?
2. Які технології найбільш ефективно трансформують бібліотечні послуги?
3. Яким чином цифровізація впливає на традиційні форми обслуговування користувачів?
4. Як оцінити ефективність дистанційних та віртуальних сервісів?

Практичні завдання:

1. Порівняйте класичні та сучасні сервіси на прикладі конкретної бібліотеки.
2. Проаналізуйте приклад цифрової бібліотеки або онлайн-сервісу за критеріями ефективності та зручності користування.
3. Підготуйте коротку презентацію про впровадження інновацій у бібліотеках зарубіжних країн.

Література: [1. 2. 3. 6. 9. 10. 11. 12. 16. 17. 18. 21]

Семінарське заняття 16

Зарубіжний досвід та перспективи розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів

План семінару: аналіз практик бібліотек світу щодо інноваційних послуг, дистанційного доступу, інтеграції освітніх і культурних програм. Вивчення стандартів якості обслуговування та адаптації міжнародного досвіду до національних умов.

Проблемні запитання:

1. Які зарубіжні практики можна застосувати в українських бібліотеках?
2. Як стандарти якості обслуговування впливають на ефективність бібліотечних послуг?
3. Які проблеми виникають при інтеграції інноваційних сервісів у національний контекст?
4. Які перспективи розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у глобальному вимірі?

Практичні завдання:

1. Складіть таблицю порівняння сучасних бібліотечних сервісів у різних країнах.
2. Підготуйте аналітичний звіт щодо можливості адаптації зарубіжних практик в українській бібліотеці.
3. Розробіть пропозиції щодо впровадження нових технологій та інтеграції освітніх і соціокультурних програм.

Література: [1. 2. 3. 6. 9. 10. 11. 12. 16. 17. 18. 21]

Самостійна робота

Аналіз сучасних тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів та зарубіжного досвіду

План роботи

1. Опрацювання наукових джерел щодо сучасних тенденцій бібліотечних сервісів.
2. Аналіз цифровізації бібліотек та впровадження дистанційних сервісів.
3. Вивчення зарубіжного досвіду організації інноваційних послуг.
4. Формування аналітичного висновку та пропозицій щодо вдосконалення бібліотечних сервісів у національному контексті.

Завдання:

1. Скласти визначення понять «сучасний бібліотечно-інформаційний сервіс» та «інноваційна бібліотечна послуга».
2. Підготувати таблицю основних тенденцій розвитку бібліотечних сервісів у ХХІ ст.
3. Проаналізувати приклад зарубіжної бібліотеки та визначити інноваційні практики.
4. Розробити пропозиції щодо впровадження нових технологій у вашій бібліотеці або навчальному закладі.

Інтерактивне практичне завдання:

Створіть карту знань, що відображає взаємозв'язок між інноваційними сервісами, цифровими технологіями та потребами користувачів. Обговоріть у групі та підготуйте коротку презентацію (3–5 слайдів) із прикладами зарубіжного досвіду та можливостями його адаптації.

Вимоги до оформлення:

Письмовий звіт: 2–3 сторінки, Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Використання не менше 3 наукових джерел.

Чітка структура: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел.

Інтерактивні матеріали можуть бути представлені у графічній або електронній формі.

Література: [1. 2. 3. 6. 9. 10. 11. 12. 16. 17. 18. 21]

Реферативна робота (презентаційна робота)

Підготуйте реферат або презентацію на одну з тем:

1. Сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у XXI столітті.
2. Вплив цифрових технологій на трансформацію бібліотечних послуг.
3. Дистанційні та віртуальні сервіси у сучасних бібліотеках: приклади та ефективність.
4. Інтеграція соціокультурних і освітніх програм у бібліотечні сервіси: зарубіжний досвід.
5. Аналіз зарубіжного досвіду організації бібліотечно-інформаційних послуг та можливості його адаптації в Україні.
6. Перспективи розвитку бібліотечних сервісів у глобальному інформаційному суспільстві.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Визначте поняття «бібліотечна послуга» та «інформаційна послуга».
2. Які функції виконують бібліотечні та інформаційні послуги?
3. Поясніть історичну еволюцію бібліотечних послуг.
4. Наведіть класифікацію бібліотечних послуг за типами, формою надання та цільовою аудиторією.
5. Як цифрові технології вплинули на трансформацію бібліотечних сервісів?
6. Що таке абонемент і які його види існують?
7. Які функції виконує абонемент у роботі користувача?
8. Опишіть роль читальних залів та їхні особливості.
9. Що таке довідково-бібліографічне обслуговування та які його основні види?
10. Як трансформуються традиційні послуги у цифрову добу?
11. Визначте поняття «віртуальна послуга» бібліотеки.
12. Які форми дистанційного доступу до ресурсів існують?
13. Поясніть принципи електронної доставки документів.
14. Як організуються онлайн-консультації для користувачів бібліотек?
15. Що таке соціокультурні бібліотечні послуги та яку роль вони відіграють у громаді?
16. Які види освітніх послуг можуть надавати бібліотеки?
17. Наведіть приклади соціокультурних ініціатив у бібліотеках.
18. Як класифікують соціокультурні та освітні послуги за типами та формою надання?
19. Які сучасні тенденції розвитку соціокультурних і освітніх програм у бібліотеках?
20. Що таке маркетинг бібліотечних послуг і як його застосовують на практиці?
21. Як оцінюють якість бібліотечно-інформаційних сервісів?
22. Які показники ефективності бібліотечних послуг існують?
23. Визначте поняття електронного каталогу та його функції.
24. Що таке база даних і як її використовують у бібліотечній діяльності?
25. Які особливості цифрових бібліотек та принципи їх організації?
26. Поясніть сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів у XXI ст.
27. Наведіть приклади зарубіжного досвіду у впровадженні бібліотечних інновацій.
28. Як інноваційні технології трансформують структуру та якість обслуговування користувачів?
29. Які перспективи розвитку бібліотечно-інформаційних послуг у глобалізованому світі?
30. Обговоріть роль бібліотек у формуванні інформаційної та культурної компетентності користувачів.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Передбачено такі види контролю навчальної діяльності студентів: поточний, модульний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять у формі фронтального опитування (тестування), реферованих виступів, контрольних питань перед початком і у процесі читання лекції, письмових міні-контрольних, перевірки виконання домашнього завдання і рівня підготовленості студентів до занять.

Модульний контроль здійснюється 2 рази за семестр. Включає дві модульні контрольні роботи. Також модульні контрольні роботи можуть бути виконані у вигляді проходження віртуальних дистанційних курсів (Prometheus) із отриманням відповідних сертифікатів.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Розподіл балів за семестр вивчення дисципліни (ІСПИТ)

Поточне тестування та самостійна робота						Семестрова оцінка				
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Сумарна модульна оцінка			Екзаменаційна оцінка	
Поточний контроль 1	Модульний контроль 1	Модульна оцінка 1	Поточний контроль 2	Модульний контроль 2	Модульна оцінка 2	Поточний контроль	Модульний контроль	СМО = МО1 + МО2	Екзаменаційний контроль	ЕО = ПК + ЕК
ПК1	МК1	МО1 = ПК1 + МК1	ПК2	МК2	МО2 = ПК2 + МК2	ПК	МК	100	ЕК	100
T1-T4			T5-T8							
20	30	50	20	30	50	40	60	100	60	100

Інституційна шкала оцінювання досягнень студентів НЛТУ України

За 100-бальною шкалою університету	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для дисциплін з іспитом і диференційованим заліком, за виконання КП (КР), за звіти з виробничих практик
90-100 балів	A “відмінно”	відмінно
83-89 балів	B “дуже добре”	добре
75-82 балів	C “добре”	
68-74 балів	D “посередньо”	задовільно
50-67 балів	E “задовільно”	
26-49 балів	FX “незадовільно” – з можливістю повторного складання екзамену чи заліку	незадовільно
0-25 балів	F “незадовільно” – з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни у 100-бальній шкалі та шкалі ECTS.

90-100 балів – оцінка А («відмінно») виставляється за високий рівень знань навчального матеріалу. При виконанні всіх видів роботи ґрунтовно опрацьовані навчальні матеріали з дисципліни, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, розкрито особисте ставлення студента до явищ та процесів у сфері релігієзнавства, наводяться конкретні приклади для ілюстрації причинно-наслідкових зв'язків. Під час підсумкового контролю студент демонструє вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідає на поставлені запитання, вміло застосовує теоретичні положення для розв'язання практичних завдань.

83-89 балів – оцінка В («дуже добре») виставляється за знання навчального матеріалу дисципліни вище від середнього рівня. При виконанні всіх видів роботи ґрунтовно опрацьовані навчальні матеріали дисципліни, що містяться лише в основних рекомендованих літературних джерелах, фрагментарно формулюється власне ставлення студента до явищ та процесів у сфері історії української культури, наводяться поодинокі конкретні приклади для ілюстрації причинно-наслідкових зв'язків. Під час підсумкового контролю студент демонструє вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їхньому взаємозв'язку

і розвитку, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання (допускається невелика кількість неточностей), вміння застосувати теоретичні положення для розв'язання практичних завдань.

75-82 балів – оцінка С («добре») виставляється за знання навчального матеріалу дисципліни на середньому рівні. При виконанні всіх завдань контрольної роботи опрацьовані навчальні матеріали дисципліни, що містяться лише в основних рекомендованих літературних джерелах, фрагментарно формується власне ставлення студента до культурних явищ та процесів, наводяться поодинокі конкретні приклади для ілюстрації причинно-наслідкових зв'язків. Під час підсумкового контролю студент демонструє вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання (допускається невелика кількість неточностей), при вмінні застосувати теоретичні положення для розв'язання практичних завдань фіксуються певні (неістотні) недоліки.

68-74 бали – оцінка D («посередньо») виставляється за посереднє знання навчального матеріалу дисципліни. При виконанні всіх завдань контрольної роботи опрацьовані навчальні матеріали дисципліни, що містяться лише в основних рекомендованих літературних джерелах, без демонстрації власно-го ставлення студента до явищ та процесів у сфері культури та наведення конкретних прикладів. Під час підсумкового контролю студент демонструє слабо аргументовані відповіді.

50-67 балів – оцінка E («задовільно») виставляється за слабке знання навчального матеріалу дисципліни. При виконанні всіх завдань контрольної роботи поверхнево опрацьовані навчальні матеріали, що містяться лише в

основних рекомендованих літературних джерелах, без демонстрації власного ставлення студента до культурних явищ та процесів та наведення конкретних прикладів. Під час підсумкового контролю студент демонструє неточні або слабо аргументовані відповіді.

25-49 балів – оцінка FX («незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену чи диференційованого заліку) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу дисципліни. При виконанні контрольної роботи не всі завдання були виконані. Під час підсумкового контролю студент демонструє незнання основних теоретичних засад курсу, допускає істотні помилки у відповідях на запитання.

0-25 балів – оцінка F («незадовільно» з обов'язковим вивченням дисципліни) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу дисципліни. Завдання контрольної роботи не виконані. Під час підсумкового контролю демонструється незнання основних теоретичних засад курсу, допускаються істотні помилки у відповідях на запитання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна

1. Андрухів, А. І. Електронні послуги в бібліотечній справі [Текст] : навч. посіб. / А. Андрухів, Р. Голощук, М. Сокіл ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 135 с. : іл.,
2. Бібліотечні послуги: облік, статистика, ефективність : науково-методичний посібник / уклад. : О. Яковенко, А. Венідиктова ; відп. ред. О. Василенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2019. – 132 с.
3. Бондаренко В. Бібліотечне інтернет-обслуговування: стан та перспективи : [монографія] / Вікторія Бондаренко ; наук. ред. Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2016. – 276 с.
4. Долбенко, Т. О. Документні ресурси бібліотек : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / Т.О. Долбенко, Ю.І. Горбань ; М-во освіти і науки України, М-во культури України, КНУКМ. – К. : Ліра-К, 2021. – 346 с. : рис. – 978-617-7320-63-9.
5. Долбенко, Т. О. Документні ресурси бібліотек : практикум / Т.О. Долбенко ; М-во освіти і науки України, М-во культури України, КНУКМ. – К. : Ліра-К, 2020. – 79 с. – 978-617-7507-89-4.
6. Електронні бібліотечні інформаційні системи наукових і навчальних закладів [Електронний ресурс]: монографія / за наук. ред. проф. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна. — Київ : Педагогічна думка, 2012. — 2,2 Мб. — Назва з екрана (електронні дані). — Шифр: 027.7(075.8); авторський знак: Е50. — URL: <https://drive.google.com/file/d/1fCMYOCdkAxNsVzplYwBgNvVqoSoSFIBs/view>
7. Зведений словник термінів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи / М.М. Головченко, Ю.В. Данькевич, О.О. Заїкіна, ін. та ; М-во освіти і науки України, ТНУ ім. В.І. Вернадського, ННІМУМГ. – Стер. вид. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2025. – 165 с. – 978-966-289-359-5.
8. Інформаційні ресурси бібліотек закладів освіти: формування та використання : практ. посіб. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [Григоревська О. В., Матвійчук О. Є., Вараксіна Н. В., Кропачева Н. М., Бойко С. Т.; наук. ред.: Пономаренко Л. О.]. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2022. – 181 с.
9. Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек в умовах розвитку суспільства знань : монографія / Василенко О. М., Добко Т. В., Зайченко Н. Я., Каліберда Н. Ю., Кириленко О. Г., Клименко О. З., Коваль Т. М., Литвинова Л. А., Лобузін К. В., Самохіна Н. Ф.; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2017. – 410 с.
10. Ісаєнко О. О. Інноваційні бібліотечні технології інформаційного обслуговування : [монографія] / Олександр Ісаєнко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : НБУ ім. В. І. Вернадського, 2011. – 157 с.

11.Копанєва, В. О. Бібліотека в середовищі цифрової науки: системно-інтеграційна взаємодія : монографія / В.О. Копанєва ; М-во культури та інформ. політики України, НА керівних кадрів культури і мистецтв. – К. : Ліра-К, 2020. – 321 с. : рис. – 978-617-7910-73-1.

12.Новосад, В. Я. Роль бібліотеки в інформаційному забезпеченні наукової діяльності університету // Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: майбутнє твориться сьогодні : зб. матеріалів XII Міжнар. наук.-практ. конф. / ВГО Українська бібліотечна асоціація ; редкол.: С. Барабаш, О. Бруй, О. Григорєвська, В. Загуменна, О. Сербін, Я. Сошинська, Я. Хіміч. — Електрон. вид. — Київ : УБА, 2025. — С. 102–105. — ISBN 978-617-8284-03-9. — Електрон. ресурс. — Режим доступу: <https://ula.org.ua/resursy/vydannia>

13.Палеха Ю. І., Іванова І. О., Черепуха Л.О. П14 Бібліотечне фондознавство: навч. посіб. / За заг. ред. проф. Ю. І. Палехи – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. – 280 с. (серія посібників з інформаційної, бібліотечної та архівної справи).

14.Палеха, Ю. І. Стандартизація в документально-інформаційній, бібліотечній, архівній та видавничій справі : навч. посібник / Ю.І. Палеха, І.В. Смолувик, М.В. Геращенко ; М-во освіти і науки України, ПВНЗ "Європейський університет". – К. : Ліра-К, 2021. – 219 с. – 978-617-7605-29-3.

15.Пасмор, Н. П. Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів : [монографія] / Н.П. Пасмор. – К. : Кондор, 2024. – 102 с. – 966-351-040-4.

16.Шаравара Т. О. Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами: навч. посіб. - Київ : Ліра-К, 2017. - 256 с.

Додаткова

17.Андрєєв Д.Я. Використання електронних бібліотек як одного з елементів інтерактивного комп'ютерного навчання. [Електронний ресурс]/ Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова Кафедра інформаційних систем і технологій, 2014. – Режим доступу : <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/76818ec9-4398-4348-ab74-07e965b1f511/content>

18.Бібліотечне спілкування як чинник якості обслуговування : методичні рекомендації [Електронний ресурс] / Комун. закл. «ОУНБ ім. Тараса Шевченка» Черкас. обл. ради; уклад. Л. С. Шумко. – Черкаси, 2013. – 20 с. - Режим доступу : <http://library.ck.ua/files/14.05.2013/1.pdf>

19.Бібліотечні послуги: враховуємо потреби місцевих громад : збірник методичних матеріалів /Івано-Франківська ОУНБ ім. І. Франка, наук.-метод. від. ; уклад. С. Г. Фіцик, літ. ред. Г. В. Горбань ; відп. за вип. Л. В. Бабій. – Івано-Франківськ, 2017. – 44с.

20.Василенко О. М. Бібліотечно-інформаційна діяльність як об'єкт статистичного дослідження // Наукові праці Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – Вип. 40. – С. 61–86.

21.Гузій, І. С. Професійна підготовка фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи: інтегративний підхід : монографія / І.С. Гузій, Ю.М.

Козловський, Н.В. Муқан ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львівська політехніка". – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2021. – 250 с. – 978-966-941-683-4.

22.Інструкція з обліку фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / О. М. Василенко (відп. ред.), Т. І. Ключок, Л. А. Пестрецова, О. І. Посметна, Л. М. Яременко ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2019. 64 с.

23.Карткові каталоги в системі науково-інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : метод. посіб. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; [уклад.: Г. А. Кузьменко, Т. П. Медвідь ; відп. ред. Т. В. Добко]. Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2015. 48 с. URL: http://nbuv.gov.ua/sites/default/files/basicpage_files/201611_basicpage_files_mat/catalog_2015.pdf

24.Каталогізація електронних ресурсів: науково-методичний посібник / І. П. Антоненко, О. В. Баркова; Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. Київ: НБУВ, 2007. 115 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-4608-9/978-966-02-4608-9.pdf>

25.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: бібліотекознавство та бібліотечна діяльність в інноваційному процесі розвитку (2002–2020) : [монографія] / Білько Є. М. та ін. ; НАН України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського ; відп. ред. Василенко О. М. ; наук. ред. Клименко О. З. – Київ, 2022. – 507 с.

26.Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України : зб. норматив. та метод. док. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства; авт. та упоряд.: Л. М. Яременко (кер.). Київ, 2017. 312 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0002137>

27.Підвищення ефективності діяльності бібліотечно-інформаційного комплексу в умовах цифровізації : науково-методичний збірник / наук. ред. О. Г. Яковенко ; відп. ред. О. М. Василенко ; ред. В. В. Добровольська, Т. М. Коваль, О. З. Клименко, О. Л. Сокур. Київ: НБУВ, 2022. 191 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004499>

28.Положення про мережу бібліотек наукових установ НАН України. Робота бібліотек наукових установ Національної академії наук України в 2021 році. Київ, 2022. Вип. 27. С. 46-49. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004754>

29.Шевченко І. О. Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці : посіб. для бібліотекарів за програмою підвищ. кваліфікації / І. О. Шевченко ; УБА, НАКККіМ, Центр безперерв. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінг. центр для бібліотекарів. – Київ : Самміт-книга, 2012. – 76 с.

30.Юдов А. М. Традиційні та сучасні бібліотечні сервіси: трансформаційні перетворення. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 3. С. 34–41.

Нормативно-правові акти

- 31.ДСТУ ISO 11620:2016. Інформація та документація. Показники функціонування бібліотек. ISO 11620:2014, IDT. Information and documentation – Library performance indicators. Чинний від 2016–09–01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 100 с.
- 32.ДСТУ ISO 16439:2016. Інформація та документація. Методи та процедури оцінювання впливу бібліотек. ISO 16439:2014, IDT. Information and documentation – Methods and procedures for assessing the impact of libraries. Чинний від 2016–09–01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 82 с.
- 33.ДСТУ ISO 2789:2016. Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика. ISO 2789:2013, IDT. Information and documentation – International library statistics. Чинний від 2016–09–01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 70 с.
- 34.ДСТУ ISO 9000:2007. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів. ISO 9000:2005, IDT. Quality management systems – Fundamentals and vocabulary. Чинний від 2008–01–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2008. – 29 с.
- 35.ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. Вимоги. ISO 2001:2015, IDT. Quality management systems – Requirements. Чинний від 2016–07–01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 22 с.
- 36.Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січня 1995 року № 32/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – № 7. – С. 45. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> . – Назва з екрана.
- 37.Про вищу освіту : Закон України від 17 січня 2002 р. № 2984-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 20. – С. 134.
- 38.Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні: Указ Президента України від 31 липня 2000 року № 928/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 31. – С. 130.
- 39.Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 року № 75/98 // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – С. 182.
- 40.Про Національну програму інформатизації : Закон України від лютого 1998 року № 74/98 // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – С. 181.

Ресурси мережі Інтернет

- 41.Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Режим доступу: <https://journals.uran.ua/bdi/issue/archive> (періодичні видання)
- 42.Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – Режим доступу: <https://journals.uran.ua/bdi/index> (періодичні видання)
- 43.Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). – Режим доступу: [http:// www.gntb.n-t.org](http://www.gntb.n-t.org)

44. Довідники, енциклопедії, словники (електронні версії) – Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua/portal/dict.html>
45. Документи IFLA. URL: <https://ula.org.ua/resursy/dokumenty-ifla>.
46. Науково-технічна бібліотека НЛТУ України – Режим доступу:
<https://library.nltu.edu.ua>
47. Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого – Режим доступу:
<http://www.nplu.kiev.ua>
48. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua>
49. Провідні бібліотеки України (Довідкова інформація) –
<http://www.nbuv.gov.ua/libnuu/ukraine.html>
50. Фахові видання з питань бібліотечної справи // Українська бібліотечна енциклопедія. – URL: <https://ube.nlu.org.ua/rozdil/>

Навчально-методичне видання

БІБЛІОТЕЧНІ І ІНФОРМАЦІЙНІ ПОСЛУГИ
Плани семінарських занять та завдання для самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти
ОС «Бакалавр» спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

УКЛАДАЧІ:
НОВОСАД Валентина Ярославівна
САЛАМАХА Ігор Павлович
ШЕПТИЦЬКА Любов Богданівна

Кафедра права та інформаційної діяльності
вул. Генерала Чупринки, 105. м. Львів, 79057
E-mail: <https://iupp.nltu.edu.ua/>